

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6101926859

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

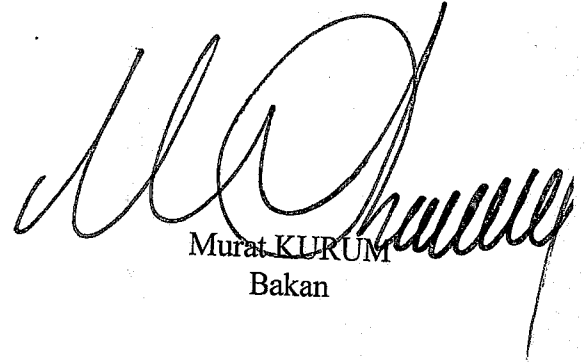
07 Ekim 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (8 Adet, 12 Sayfa)

-Cevap Yazısı (151 Adet, 272 Sayfa)

7/45091 GK 155	7/48610	7/49539	7/48305
7/45262 GK 160	7/48741	7/45259 GK 160	7/48306
7/46631 GK 174	7/48860	7/45344 GK 163	7/48307
7/48296	7/49056	7/46295 GK 171	7/48409
7/48298	7/49057	7/46883 GK 177	7/48412
7/48299	7/49060	7/46885 GK 177	7/48413
7/48541	7/49061	7/47436 GK 2	7/48612
7/48542	7/49155	7/47438 GK 2	7/48613
7/48609	7/49212	7/47684	7/48740
		7/47991	7/48911
		7/48304	

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/48409 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI

SORULAR:

Rize'de 14/07/2021 tarihinde meydana gelen sel ve heyelanda 6 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. Karadeniz Bölgesi'nde her yıl sıklıkla yaşanan sağanak yağışlar sonucunda sel ve heyelanlar meydana gelmekte ve can kayıpları yaşanmaktadır. 2002 yılında Rize'de, 2005 yılında Rize ve Trabzon'da, 2009 yılında Artvin'de, 2010 yılında Rize'de, 2012 yılında Samsun'da, 2015 yılında Artvin'de, 2018 yılında Ordu'da, 2019 yılında Trabzon'da, 2020'de Rize, Giresun, Artvin ve Trabzon'da şiddetli yağışın ardından sel ve heyelanlar meydana gelmiştir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 1929 yılından 2021 yılına kadar geçen 92 yıllık sürede meydana gelen sel, heyelan ve taşkın olaylarında 700'e yakın vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Bölgede en fazla sel ve taşkın olayı Rize'de yaşanmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nde küresel iklim krizinin etkilerinin yaşanmasına karşın felaketleri sadece doğal afet olarak tanımlamak mümkün değildir. 8 Ağustos 2018 tarihinde Ordu'da meydana gelen sel felaketi sonrasında TMMOB; *"Yıllardır bölgede yaşanan sel olaylarıyla ilgili yaptığımız inceleme ve değerlendirmelerde, üç ortak noktanın öne çıktığını gözlemliyoruz: İlki dere yataklarındaki yapılaşma, ikincisi Karadeniz Sahil Yolu'nun oluşturduğu setin derelerin Karadeniz'e ulaşmasına engel olması, üçüncüsü de HES'ler nedeniyle derelerin akış rejiminin bozulmasıdır. Bu üç temel sorun çözüme kavuşturulmadan, bölge halkının can ve mal güvenliğinin sağlanması mümkün değildir"* açıklamasını yapmıştır.

Sıklıkla yaşanan sel felaketlerine karşın hükümet çözüm üretmek yerine, tehlikeyi büyütecek uygulamalarına devam etmektedir. İmar affı ile dere yataklarına inşa edilmiş yapılara ruhsat verilmekte, ranta dayalı HES ve madencilik faaliyetleri, çarpık yapılaşma her geçen gün kontrolsüz bir şekilde artmaktadır. Karadeniz Sahil Yolu ve dolgu alanlarla bölge sellere karşı savunmasız hale getirilmiştir.

Karadeniz Bölgesinde yaşanan sel felaketlerini önlemek için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 12 Temmuz 2019 tarihinde, Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı'nı yayınlamıştır. Planda; mekânsal strateji planının ve bütün ölçeklerdeki mekânsal planların, iklim değişikliği parametreleri dikkate alınarak hazırlanacağı, Trabzon, Rize, Ordu, Giresun, Artvin ve Samsun illeri öncelikli olmak üzere dere yataklarında yer alan binaların tespit edileceği ve uygun alanlar için kamulaştırma ve taşıma süreci planlanacağı, yüksek heyelan riski bulunan bölgelerde yer alan binaların tespit edilerek, uygun alanlara taşınacağı, bu bölgelerde inşaat faaliyetlerine izin verilmeyeceği, dere yataklarının doğal yapısının bozulmaması için bölgede faaliyet gösteren tesislerde denetimlerin sıklaştırılacağı, atıkların dere yataklarında ilave yük oluşturmaması için bölgede atık yönetimi ve sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılacağı ve Devlet olarak, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini en aza indirmek için tüm kurum ve kuruluşlarla etkin çalışma yapılacağı bildirilmektedir. Anayasal hak olan yaşam hakkını, çevreyi, doğayı, tarım alanlarını, su varlıklarını korumak Devletin başlıca görevi olmasına karşın, bu konularda hiçbir somut adım atılmamış ve açıklanan hiçbir eylem planı uygulamaya geçmemiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Rize'de yaşanan sel felaketinin ardından ne gibi önlemler alınmıştır? Halkın yaşadığı mağduriyetler nasıl giderilecektir?
- 2- Sel felaketine neden olan etkenler tespit edilmiş midir? Her sel felaketi sonrasında ilgili Bakanlar, bölgede sadece inceleme mi yapmaktadır? Sel felaketleri sonrasında somut adımlar neden atılmamaktadır?
- 3- Sel felaketinde can ve mal kaybı yaşandığı için, bu felaketleri önleyici tedbirler almayan yetkililer hakkında işlem yapılacaktır mıdır?
- 4- 2019 yılında açıklanan Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı uygulamaya konulmuş mudur? Bu plan dâhilinde Karadeniz Bölgesinde ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Uygulamaya konulmadı ise gerekçesi nedir?
- 5- Karadeniz Bölgesinde, HES'lerin, madenlerin, yapılaşma alanlarının, sanayi tesislerinin, iklim değişikliği, çevre, tarım, su varlıkları ve yaşam alanları üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenmesi için çalışmanız var mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlıklar ve kurumlar ile işbirliğiniz var mıdır?
- 6- Sel felaketleri ve can kayıpları yaşanmaması için; orman alanlarının, tarım alanlarının imara açılması, dere yataklarının değiştirilmesi, dolgu alanları yaratılması gibi insan yaşamını hiçe sayan ranta dayalı politikalarından vazgeçilmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?
- 7- Karadeniz bölgesinde yeni HES projesi izni verilmemesi konusunda çalışmalarınız var mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlık ile işbirliği yapacak mısınız?
- 8- Son beş yılda Rize'de kaç bina imar affından yararlanmıştı? Kaç bina imara aykırı olduğu için yıkılmıştır? Kentsel dönüşüm programında olan kaç alan vardır? Eylem planının açıklandığı 12 Temmuz 2019 tarihinden bu yana kaç yeni inşaat projesine izin verilmiştir?
- 9- Bakanlığınız, Karadeniz Bölgesi'nde yıllardır yaşanan sel felaketlerinin nedenleri ve çözümleri ortada iken, bu konuda hiçbir somut adım atmamış; can ve mal kaybının yaşanmasına göz yummuştur. Siyasi sorumluluk olarak istifa etmeyi düşünmüyor musunuz?

CEVAPLAR:

Karadeniz Bölgesi'nin iklim değişikliğine karşı direncinin artırılması amacıyla, bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanarak, 12 Temmuz 2019'da uygulamaya konulmuştur. Karadeniz Bölgesi Valiliklerine ve Karadeniz Bölgesi Belediyelerine 13 maddelik 02.08.2019 tarihli ve 181888 sayılı 2019/13 Nolu Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Önlemleri Genelgesi iletilmiştir.

Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı kapsamında Bakanlığımız tarafından başlıca;

- İklim değişikliğine uyumlu yapılaşma,
- Bölgede dere yataklarında yer alan binaların tespit işlemleri,
- Bisiklet kullanımını teşvik edecek projelerin hayata geçirilmesinin kolaylaştırılması,
- Bölgede enerji verimli, iklim duyarlı ve ekolojik özellikli yerel yapı malzemelerinin kullanımı özendirilmekte ve yaygınlaşması amacıyla tip proje çalışmaları,
- Binalara Enerji Kimlik Belgesi verilmesi çalışmaları,
- Atıkların dere yataklarında ilave yük oluşturmaması için bölgede atık yönetimi ve sıfır atık uygulamaları çalışmaları,
- Yüksek heyelan riski bulunan bölgelerde yer alan binaların tespit işlemleri,
- Dere yatakları üzerinde faaliyet gösteren tesislerde çevre denetimleri,
- Riskli yapılarda yaşayan vatandaşlarımızın tahliyesinin sağlanması amacıyla yeni yerleşim yerlerinin tespit edilmesi çalışmaları,
- Ekolojik koridorların belirlenmesi çalışmaları,
- Atlas ve Coğrafi Veri Havuzu üzerinden gerekli coğrafi veri paylaşım çalışmaları,
- İklim değişikliği ve etkileri konusunda yerel yönetimlere eğitim verilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

Bu çerçevede İklim Değişikliğine Uyum Konusunda Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Eğitimi Projesi kapsamında, 12-16 Nisan 2021 tarihleri ile 3-7 Mayıs 2021 tarihlerinde olmak üzere, Karadeniz Bölgesi il belediyeleri personeline iklim değişikliğine uyum konusunda sektöründe uzman akademisyenler tarafından eğitimler verilmiştir.

Ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu yapılan her Hidroelektrik Enerji Santrali projesinin ÇED sürecinde; bölge topografyası, arazi özellikleri ve kullanım durumları, iklim özellikleri, hidrojeolojik özellikleri, doğal afet durumu, tarım, turizm, toprak, su, hava ve atmosferik koşulları, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet ve benzeri özellikleri dikkate alınmaktadır.

HES'ler ile ilgili ÇED süreçlerinde oluşturulan İnceleme Değerlendirme Komisyonu'nda DSI ve projenin kurulacağı ildeki İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri Bakanlığımızca oluşturulan inceleme ve değerlendirme komisyonunda her zaman yer almaktadır. Projelerin ÇED süreçleri içerisinde ilgili kurumların görüşleri doğrultusunda gerekli tüm tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.